

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia

Małopolski Konkurs Geograficzny
dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2018/2019

Etap rejonowy (klucz i schemat oceniania)

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 100

Suma uzyskanych punktów:

Metryczka (wypełnia komisja konkursowa):

imię i nazwisko ucznia:

szkoła:

Droga Uczennico! Drogi Uczniu!

1. Arkusz konkursu zawiera 21 pytań i brudnopis (który nie będzie oceniany).
2. Na rozwiązanie arkusza masz **120 minut**.
3. Sprawdź, czy zestaw pytań który otrzymałaś/otrzymałeś składa się z 13 stron.
4. **Nie podpisuj kartek imieniem i nazwiskiem - dotyczy to również metryczki.**
5. Podczas rozwiązywania arkusza obowiązuje **bezwzględny zakaz używania telefonów komórkowych**, tabletów, komputerów oraz innych urządzeń elektronicznych i telekomunikacyjnych).
6. Możesz korzystać z linijki oraz tradycyjnego, prostego kalkulatora.
7. W zadaniach zamkniętych prawidłowe **odpowiedzi zaznaczaj w odpowiednich miejscach symbolem x**. W większości zadań należy wybrać jedną prawidłową odpowiedź (chyba, że w poleceniu wyraźnie napisano inaczej).
8. Do zakreslania odpowiedzi używaj długopisu. Odpowiedzi oznaczone ołówkiem nie będą oceniane.
9. Jeśli się pomylisz **błędna odpowiedź zakresł kółeczkiem** ⊗. Pamiętaj, aby nie używać korektora. Jeśli musisz poprawić błędnie wpisane słowo lub numer przekreśl je oraz wpisz właściwe. Nie nadpisuj.
11. Brak wyboru odpowiedzi lub zaznaczenie większej liczby odpowiedzi niż wskazano w poleceniu będzie traktowane jako błędna odpowiedź.
12. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
13. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.
14. Wyłącz i schowaj telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.

POWODZENIA!

Zad. 1. W zlewiskach ilu mórz znajduje się obszar Polski?

0-1 pkt.

XA. 3 mórz

B. 1 morza

C. 2 mórz

D. 4 mórz

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź A

Zad. 2. Ile termicznych pór roku występuje w Polsce?

0-1 pkt.

A. 4 termiczne pory roku

B. 8 termicznych pór roku

C. 3 termiczne pory roku

XD. 6 termicznych pór roku

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź D

Zad. 3. Bryza to wiatr wiejący nad morzem (zaznacz dwie odpowiedzi):

0-2 pkt.

A. w dzień od plaży do morza

XB. w dzień od morza do plaży

C. w nocy od morza do plaży

XD. w nocy od plaży do morza

Liczba przyznanych punktów

2 pkt. Po jednym pkt. za prawidłowe odpowiedzi B i D

Zad. 4. W którym mieście 26 listopada 2018 r. dzień jest najkrótszy?

0-1 pkt.

A. w Krakowie

B. w Poznaniu

C. w Lublinie

XD. w Gdańsku

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź D

Zad. 5. Kraina wygasłych wulkanów znajduje się:

0-1 pkt.

A. w Górach Świętokrzyskich

B. na Pogórzu Zachodniobeskidzkim

XC. na Pogórzu Kaczawskim

D. w Beskidach Zachodnich

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź C

Zad. 6. Najbardziej zasoloną (>25‰) częścią Morza Bałtyckiego jest:

0-1 pkt.

A. Zatoka Gdańska

B. Zatoka Fińska

C. Zatoka Botnicka

XD. Skagerrak

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź D

Zad. 7. W którym z wymienionych regionów notuje się najmniejsze roczne sumy opadów (<500 mm)? 0-1 pkt.

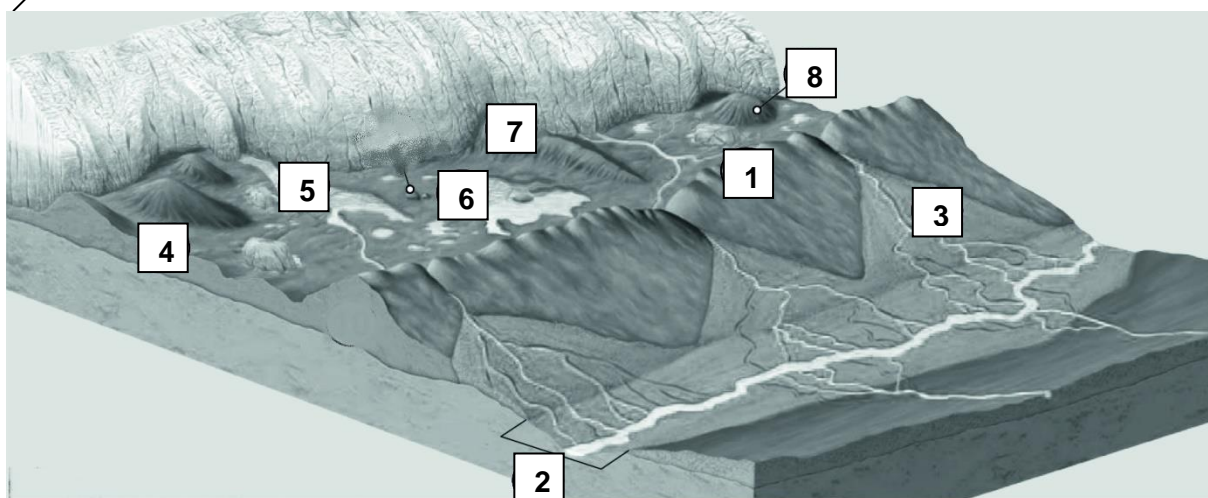
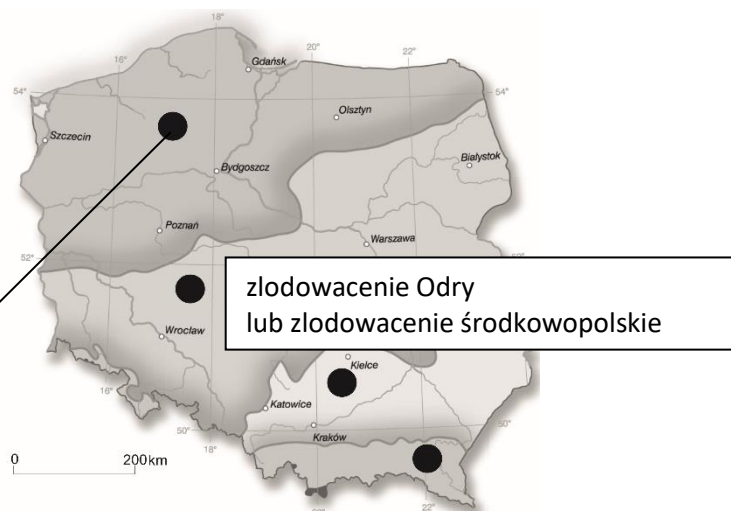
- XA. Pojezierze Kujawskie
- B. Pojezierze Kaszubskie
- C. Góry Świętokrzyskie
- D. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź A

Zad. 8. Uzupełnij tabelę, wpisując rozpoznane na schemacie formy polodowcowe. Następnie połącz linią prostą lewy górny kraniec schematu rzeźby polodowcowej z sygnaturą (kółkiem) umieszczoną na mapie Polski w strefie zlodowacenia Wisły (północnopolskiego). W pustym okienku widocznym na mapie Polski wpisz nazwę zlodowacenia, które objęło niziny w środkowej Polsce, część wyżyn oraz Przedgórze Sudeckie.

0-10 pkt.

Oznaczenie (nr)	Nazwa formy polodowcowej
1	wzniesienia (wzgórza) moreny czołowej (morena czołowa)
2	pradolina
3	sandr (równina sandrowa, stożek sandrowy)
4	obszar moreny dennej (morena denna)
5	jeziro rynnowe (rynna)
6	jeziro morenowe
7	oz
8	kem

Liczba przyznanych punktów

- 1,0 pkt. za prawidłowe połączenie schematu z sygnaturą na mapie
za prawidłowe można uznać również połączenie schematu z innego punktu niż lewy górny róg schematu
- 1,0 pkt. za prawidłową nazwę zlodowacenia wpisanego w ramce
jako prawidłowe wpisy można uznać również „Odry” lub „środkowopolskie)
- 1,0 pkt. za każdą prawidłową odpowiedź w tabeli (za odpowiedzi w tabeli maksymalnie 8 pkt.)

Zad. 9. Wpisz w kółka na rysunku numery właściwych stref wód morskich Polski:

0-3 pkt.

1. morskie wody wewnętrzne
2. morska strefa ekonomiczna
3. morze terytorialne

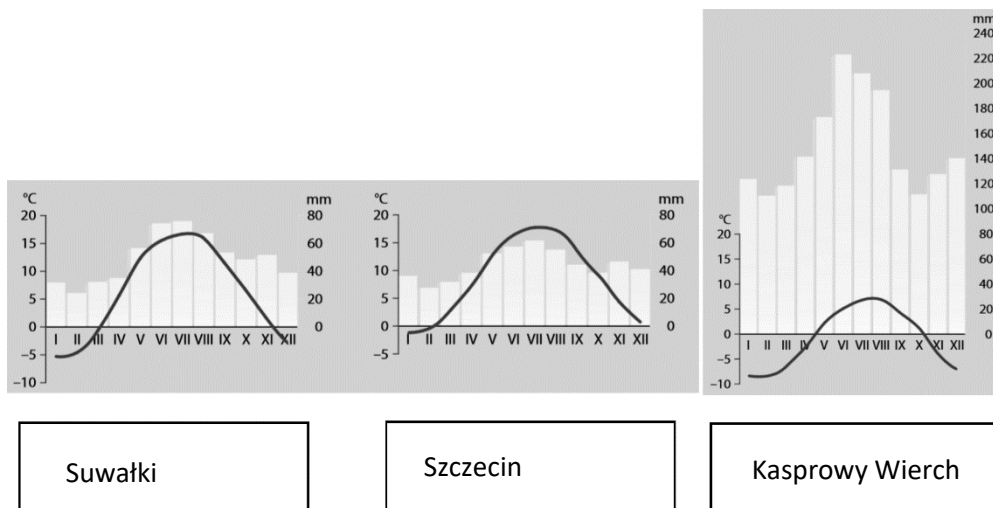

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za każdy prawidłowy wpis

Zad. 10. Poniżej zamieszczono diagramy klimatyczne dla trzech stacji meteorologicznych: Kasprowy Wierch, Szczecin i Suwałki . Przeanalizuj diagramy, a następnie przyporządkuj je do odpowiedniej stacji meteorologicznej wpisując nazwy tych stacji w puste okienka.

0-3 pkt.

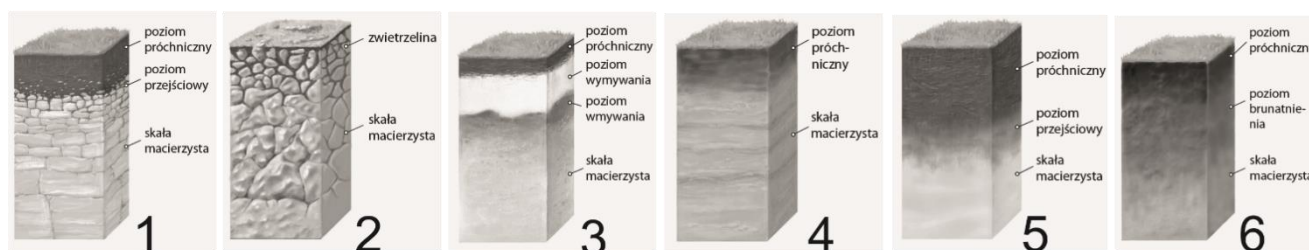
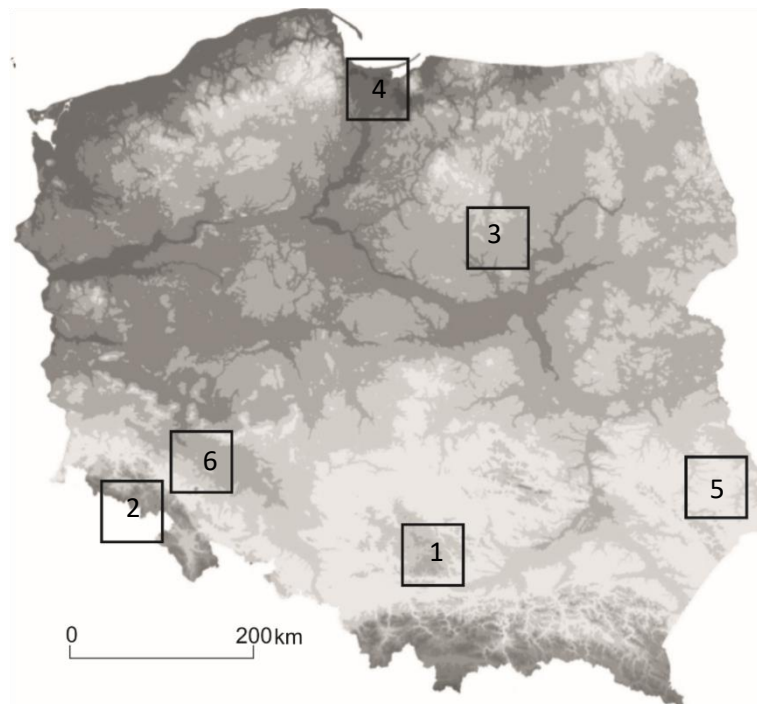

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za każdy prawidłowy wpis

Zad. 11. Na podstawie profili glebowych **rozpoznaj typy gleb** i **wpisz ich nazwy do tabeli**. Następnie wpisz **właściwe numery typów gleb** w **kratki na mapie** według miejsc ich występowania. Na końcu **wpisz do tabeli nazwy krain geograficznych Polski** wskazanych kratką na mapie, w których te gleby występują.

0-18 pkt.

Oznaczenie profilu glebowego	Typ gleby	Kraina geograficzna Polski, <u>wskazana kratką na mapie</u> , w której ta gleba występuje
1	rędzina	Wyżyna Krakowsko-Częstochowska (również Wyżyna Krakowska lub Olkuska oraz Wyżyna Częstochowska). Można uznać także nieformalną nazwę Jura Krakowsko-Częstochowska)
2	górska (szkieletowa, inicjalna)	Sudety (również pasma górskie i kotliny sudeckie)
3	bielicowa	Nizina Północnomazowiecka (Nizina Mazowiecka)
4	meta	Żuławy Wiślane
5	czarnoziem	Wyżyna Lubelska
6	płowa (brunatna)	Nizina Śląska

1,0 pkt. za każdy prawidłowy wpis na mapie
1,0 pkt. za każdy prawidłowo określony typ gleby w tabeli
1,0 pkt. za każdą prawidłowo nazwaną krainę geograficzną w tabeli

Liczba przyznanych punktów

Zad. 12. Na podstawie danych w tabelce **oblicz** rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski. Obliczenia zapisz w ramce. Uzupełnij tabelkę, wpisując miejscowości lub miejsca leżące w skrajnych punktach terytorium Polski lub w ich sąsiedztwie. Wskaż te miejsca na mapie Polski, wpisując ich numery we właściwych kratkach

0-9 pkt.

Obliczenia rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski:

Uwaga: odpowiedź bez obliczeń nie będzie uznana, nawet jeśli będzie prawidłowa.

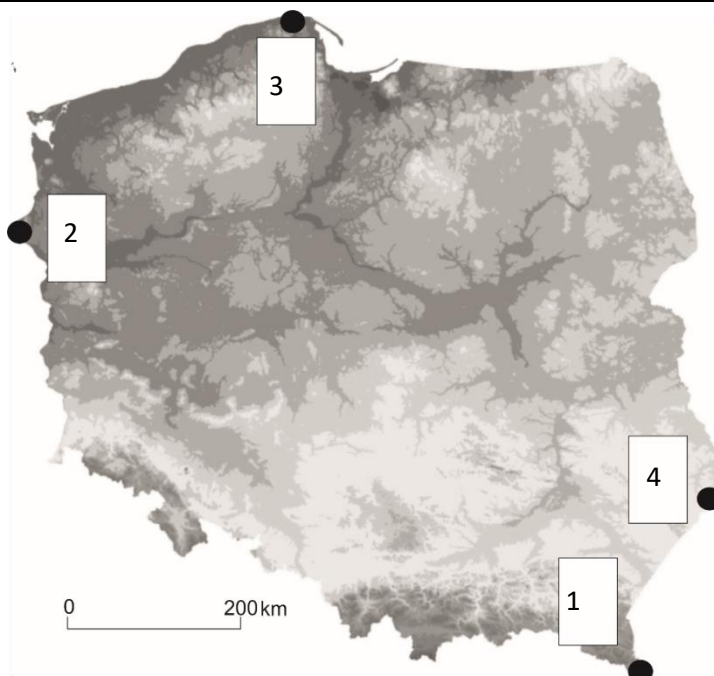
$$54^{\circ}50' \text{ N} - 49^{\circ}00' \text{ N} = 5^{\circ}50'$$

$$24^{\circ}09' \text{ E} - 14^{\circ}07' \text{ E} = 10^{\circ}02'$$

Rozciągłość południkowa Polski: **5°50'**

Rozciągłość równoleżnikowa Polski: **10°02'**

Lp.	Współrzędne geograficzne skrajnych punktów terytorium Polski	Nazwa miejscowości lub miejsca
1	49°00'N 22°51'E	Opole
2	52°51'N 14°07'E	Zakole Odry (Cedynia, Osinów)
3	54°50'N 18°18'E	Jastrzębia Góra (Gwiazda Północy)
4	50°52'N 24°09'E	Zakole Bugu (Hrubieszów, Zosin)

Liczba przyznanych punktów

0,5 pkt. za prawidłowe obliczenie rozciągłości równoleżnikowej

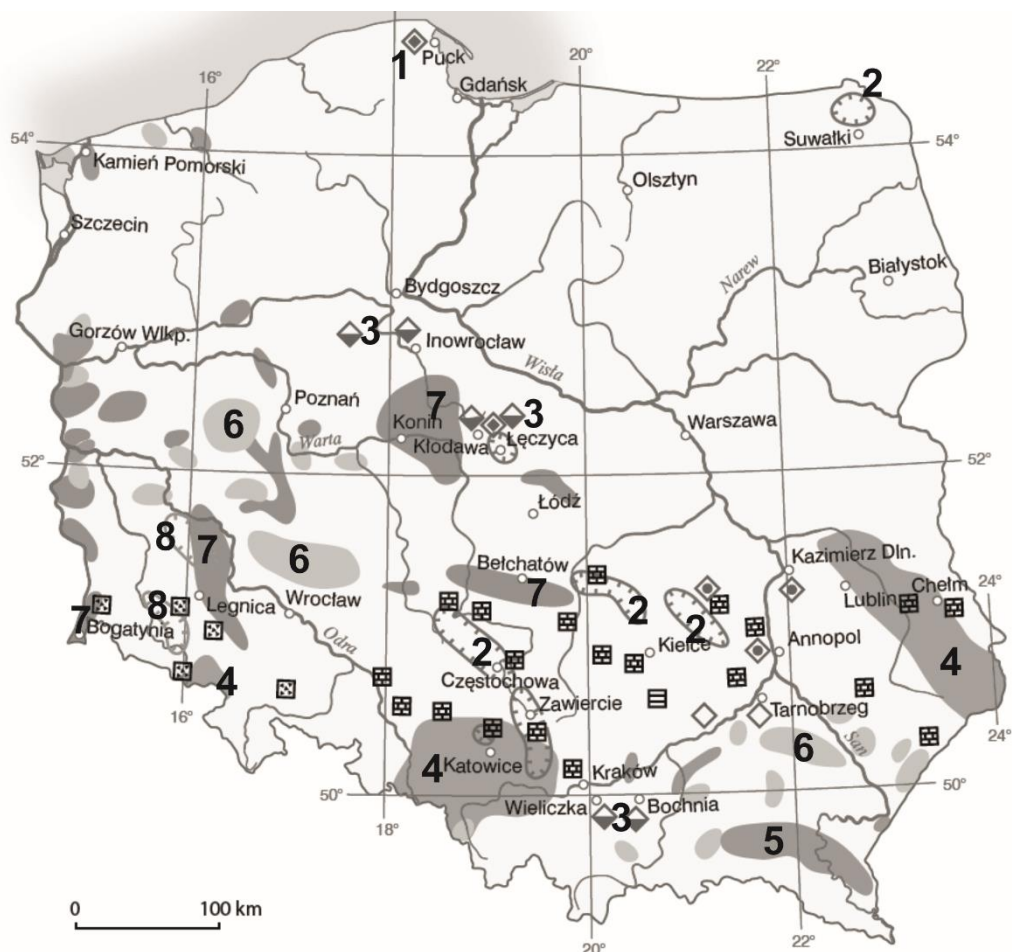
0,5 pkt. za prawidłowe obliczenie rozciągłości południkowej

1,0 pkt. za każdą prawidłową nazwę miejscowości (miejsca) wpisanego w tabeli

1,0 pkt. za każdy prawidłowe wskazanie na mapie

Zad. 13. Uzupełnij tabelę wpisując nazwy surowców mineralnych występujących w złożach zaznaczonych numerami na mapie.

0-4 pkt.

Oznaczenie złoża na mapie	Surowce mineralne występujące w złożach
1	sól potasowa
2	ruda żelaza
3	sól kamienna
4	węgiel kamienny
5	ropa naftowa
6	gaz ziemny
7	węgiel brunatny
8	rudy miedzi (polimetaliczne)

Liczba przyznanych punktów

0,5 pkt. za każdy prawidłowy wpis w tabeli

Zad. 14. Uzupełnij tabelę przyporządkowując wybrane wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski do okresów geologicznych.

0-16 pkt.

Wybrane wydarzenia geologiczne:

1. Powstanie złóż soli kamiennej na Kujawach; 2. Zlodowacenia obszaru Polski; 3. Powstanie cokołu kontynentalnego platformy wschodnioeuropejskiej oraz gnejsów budujących Góry Sowie; 4. Powstanie złóż węgla kamiennego; 5. Powstanie złóż soli kamiennej pomiędzy Wieliczką i Bochnią; 6. Wypiętrzenie Gór Świętokrzyskich w orogenezie kaledońskiej; 7. Powstanie złóż miedzi pomiędzy Lubinem, Legnicą i Głogowem; 8. Powstanie gipsów w Niece Nidziańskiej; 9. Osadzanie się wapieni, dolomitów i piaskowców budujących Wyżynę Krakowsko-Częstochowską; 10. Wypiętrzanie Karpat i uformowanie zapadliska przedkarpackiego; 11. Wypiętrzanie Sudetów i Gór Świętokrzyskich w orogenezie hercyńskiej; 12. Powstanie złóż węgla brunatnego; 13. Osadzanie się wapieni budujących fragmenty Tatr i Pienin; 14. Powstanie zrębów, rowów i zapadlisk tektonicznych w Sudetach; 15. Wulkanizm w Sudetach i na Wyżynie Śląskiej (Góra św. Anny); 16. Formowanie pokrywy glebowej.

Era	Okres	Wydarzenia geologiczne Wpisz numery wydarzeń.
KENOZOICZNA	czwartorzęd	2, 16
	neogen	5, 8, 10, 12, 14, 15
	paleogen	
MEZOZOICZNA	kreda	9, 13
	jura	
	trias	
PALEOZOICZNA	perm	1, 7
	karbon	4, 11
	dewon	11
	sylur	6
	ordowik	
	kambr	
PREKAMBR		3

Liczba przyznanych punktów

1,0 pkt. za każdy prawidłowy wpis w tabeli

Uwaga:

za prawidłowy wpis uznaje się i przydziela się 1,0 pkt:

- powtórzenie 11 w dewonie i karbonie
- zapis 11 tylko w karbonie
- zapis 11 tylko w dewonie

Zad. 15. Uzupełnij tabelę wpisując nazwę mas powietrza kształtującego pogodę w Polsce oraz określ kierunki ich napływu używając symboli międzynarodowych (anglojęzycznych).

0-4 pkt.

Masa powietrza	Kierunki napływu	Pogoda
polarne morskie	NW i/lub W	zimą łagodne ocieplenie i odwilż; latem łagodne ochłodzenie i deszcz.
polarne kontynentalne	NE i/lub E	zimą silne mrozy z niewielkimi opadami śniegu; latem upały i susza.
arktyczne	N i/lub NW i/lub NE	zimą silne mrozy i obfite opady śniegu; wiosną i jesienią przymrozki; latem znaczne ochłodzenie i deszcz.
zwrotnikowe i/lub zwrotnikowe morskie i/lub zwrotnikowe kontynentalne	S i/lub SW i/lub SE	zimą nagłe ocieplenie; latem upały, burze, pogoda parna; pogodna, ciepła złota polska jesień.

Liczba przyznanych punktów

0,5 pkt. za każdą prawidłowo nazwaną masę powietrza (maks. 2 pkt)
W 4. wierszu 0,5 pkt. jeśli prawidłowo określona jest co najmniej jedna z trzech mas powietrza.
0,5 pkt. za każdy prawidłowo określony kierunek (maks. 2 pkt)
Uwaga: użycie innych niż międzynarodowych symboli jest błędem i skutkuje przyznaniem 0 pkt.

Zad. 16. Tę charakterystyczną cechę ukształtowania obszaru Polski na mapach ściennych oraz w atlasach geograficznych najlepiej przedstawić przy pomocy odpowiednio dobranych barw i ich odcieni. Wskaż o jaką cechę rzeźby terenu Polski i o jaki rodzaj map chodzi:

0-1 pkt.

- A. pasowość równoleżnikowa na mapach poziomicowych
- B. pasowość południkowa na mapach hipsometrycznych
- XC. pasowość równoleżnikowa na mapach hipsometrycznych
- D. pasowość południkowa na mapach poziomicowych

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź C

Zad. 17. Które z poniższych zestawień części Morza Bałtyckiego uporządkowano od najpłytszych do najgłębszych?

0-2 pkt.

- A. Głębia Bornholmska, Głębia Gdańska, Zatoka Botnicka, Głębia Gotlandzka, Głębia Landsort
 B. Głębia Gdańska, Głębia Bornholmska, Zatoka Botnicka, Głębia Gotlandzka, Głębia Landsort
XC. Głębia Bornholmska, Głębia Gdańska, Głębia Gotlandzka, Zatoka Botnicka, Głębia Landsort
 D. Głębia Gdańska, Głębia Gotlandzka, Głębia Bornholmska, Zatoka Botnicka, Głębia Landsort

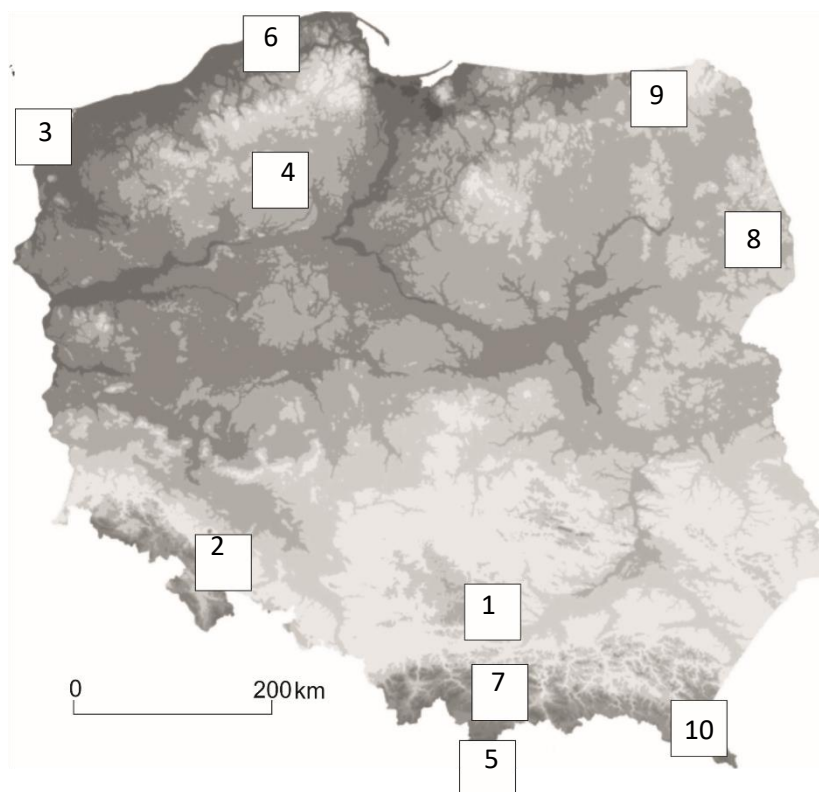
Liczba przyznanych punktów

2 pkt. za prawidłową odpowiedź C

Zad. 18. Rozpoznaj wybrane parki narodowe po ich cechach i wpisz ich nazwy w tabeli. Następnie wpisz na mapie Polski numery parków zgodnie z ich numeracją w tabeli.

0-10 pkt.

L.p.	Nazwa parku narodowego	Charakterystyczna cecha
1	Ojcowski Park Narodowy	Krajobraz krasowej doliny Prądnika, skaliste zbocza, skałki, jaskinie.
2	Park Narodowy Gór Stołowych	Skalny labirynt w Szczelińcu Wielkim, Błędne Skały.
3	Woliński Park Narodowy	Najwyższe w Polsce klify.
4	Park Narodowy Borów Tucholskich	Rozległe bory sosnowe porastające równinę sandrową, jeziora polodowcowe, dolina Brdy.
5	Tatrzański Park Narodowy	Rzeźba wysokogórska. Jeziora polodowcowe (stawy).
6	Słowiński Park Narodowy	Obejmuje morze, jezioro, bagna i bór sosnowy. Ruchome wydmy.
7	Pieniński Park Narodowy	Malowniczy przełom Dunajca.
8	Białowieski Park Narodowy	Ostatni w Europie las pierwotny. Ostoja żubrów.
9	Wigierski Park Narodowy	Krajobraz polodowcowy, jeziora rynnowe.
10	Bieszczadzki Park Narodowy	Powyżej lasów znajdują się połoniny.

Liczba przyznanych punktów

0,5 pkt. za każdy prawidłowo nazwany park narodowy (w tabeli)
0,5 pkt. za każdy prawidłowy wpis na mapie

Zad. 19. Puszcza Jodłowa znajduje się w:

0-1 pkt.

- A. Sudetach
- B. Pieninach
- XC. Górach Świętokrzyskich
- D. Gorcach

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź C

Zad. 20. Pustynia Błędowska znajduje się:

0-1 pkt.

- XA. na Wyżynie Śląskiej
- B. w Słowińskim Parku Narodowym
- C. na Nizinie Środkowomazowieckiej
- D. w Kotlinie Sandomierskiej

Liczba przyznanych punktów

1 pkt. za prawidłową odpowiedź A

Zad. 21. Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz znakiem **X** ocenę P (prawda) jeśli uważasz, że zdanie jest prawdziwe, ocenę F (fałsz) jeśli uważasz, że zdanie jest fałszywe. 0-10 pkt.

Zdanie	Ocena	
Trylobity są skamieniałościami z ery paleozoicznej.	XP	F
Halny jest wiatrem zimnym.	P	XF
Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka oddziela Pojezierze Pomorskie od Pojezierza Wielkopolskiego.	XP	F
Granica z Republiką Federalną Niemiec jest najdłuższą granicą lądową Polski.	P	XF
Niektóre części Sudetów są górami zrębowymi.	XP	F
W Bieszczadach nie ma lasów regla górnego.	XP	F
Gdynia słynie z Klifu Orłowskiego.	XP	F
W Suchowoli na Podlasiu znajduje się geometryczny środek Europy.	XP	F
Amonity są skamieniałościami z ery mezozoicznej.	XP	F
Grądy są lasami najuboższymi pod względem gatunkowym i porastają słabe, piaszczyste gleby.	P	XF
Gleby antropogeniczne występują w miastach i na terenach przemysłowych.	XP	F
W dolinie Odry okres wegetacyjny jest najdłuższy w Polsce.	XP	F
Gołoborza w Górach Świętokrzyskich powstały podczas zlodowaceń obszaru dzisiejszej Polski.	XP	F
Kotlina Sandomierska należy latem do najchłodniejszych regionów Polski.	P	BF
Na Wyżynie Śląskiej jest Antropogeniczne Pojezierze Górnośląskie.	XP	F
Bory są lasami liściastymi.	P	XF
Charakterystyczną cechą dorzeczy Odry i Wisły jest asymetria.	XP	F
Czarne ziemie są żyznymi glebami powstającymi na lessach.	P	XF
Bursztyn wydobywany jest na Mierzei Wiślanej.	XP	F
Dorzecze Odry w granicach Polski jest większe od dorzecza Wisły.	P	XF

Liczba przyznanych punktów

0,5 pkt. za prawidłowe wskazanie
